

۲۰۱۷/۰۸/۲۱

مصطفی عمرزی

افغان شناسی در اشعار دری علامه اقبال لاهوری

قسمت چهارم

سمت اول این نوشته را که در باره علامه اقبال لاهوری و اعلیحضرت امان الله خان است، میتوانيد به کمک این لینک مطالعه فرمائيد: علامه اقبال لاهوری اندیشمند، شاعر و نویسنده ایست که در آسمان روشن ادبیات شبه قاره هند، هرگز فراموش نمی شود. اقبال لاهوری در مقام شعر دری، شعر اردو و اندیشه آگاهی که دیرینه تاریخی هند را می شناخت و از خلوص نیت، به باور هایی میرسد که در صفای اعتقاد، تخلیقات او را به شالوده تفکری مبدل کنند تا در «عشق محوری»، مؤمن بماند. علامه اقبال لاهوری در سلطنت اعلیحضرت شهید محمد نادرشاه به کابل می آید. شرح این سفر را سید سلیمان ندوی که از علمای به نام شبه قاره است، در کتابی به نام «سیر افغانستان» نوشته است. این کتاب از سوی الحاج نصیر عبدالرحمن، ترجمه و در کابل منتشر می شود.... و اما علامه اقبال در ارادت به سید افغانی، مردی که احیای فرهنگ اسلامی را با بازخوانی احکام قرآنی، به دستاویز ایده وی ملت هایی مبدل میکند که در دال آنها، اصلیت استعمار با رسوایی بیشتر آشکار میشود و اندیشه مسلمان مبارز با تفسیر نو از پیرامون اش، به پدیده های میگرد که در وسایل مختلف، مبارزه او را رسا میکنند، نیز افغانان را فراموش نکرده است. علامه اقبال در روان یک عالم روزگار و در جهانی که عظمت مسلمین در جای دیگر در کرانه بزرگ امت اسلامی، امپراتوری نام آور عثمانی بود، در خلط باور هایی که در عمل، اصل مبارزه برای دفاع از حقوق و مرزهای اسلامی میشود، افغان شناسی را در ایجاد تفکری که با سید جمال الدین افغان، هسته های فکری مسلمانان می شوند، تفسیر میکند. فلک غطارد

کندهار حماسه آفرین

جایگاه زیارت خرقه مبارک مردان و زنان بزرگ افغانستان

زنان بزرگ است. در مطالعه تاریخ ناقص است. کندهار بزرگ در قیام حماسه محمود هوتکی، در تکاپوی نافرجام ابدالی، اگر سرزمین مردان و نام آوران گذارد، در جلوه های طبیعت در جایگاه فیلسوف شرق را جذب می کند و او را در

کندهار حماسه آفرین، جایگاه مردان و افتخار، تاریخ افغانستان بدون کندهار، اعلیحضرت میرویس خان هوتک، در اشرف افغان و اما در عروج احمد شاه میدان، رسم شمشیر و قلم را فرهنگ می یک یادگار مقدس تاریخ (خرقه مبارک) شباهت های نیک، معشوف می سازد.

تصویر میرویس خان هوتک

تهیه تصویر: ولی احمد نوری از ویکی پدیا

قندهار و زیارت خرقه مبارک

زیارت خرقه متبرک - تهیه و نشر تصویر: ولی احمد نوری از انترنت

قندهار آن کشور مینو سواد

اهل دل خاک او خاک مراد

رنگ ها - بوها - هوا ها - آب ها

آب ها تابنده چون سیماب ها

لاله ها در خلوت کهسار ها

نار ها یخ بسته اندر نار ها

کوی آن شهرست مارا کوی دوست

ساربان بر بند محمل سوی دوست

می سرایم دیگر از یاران نجد

از نوایی ناقه را آرم به وجد

** * **

بر مزار حضرت احمدشاه بابا علیه الرحمه موسس ملت افغانیه^(۱)

مقبره اعلیحضرت احمد شاه بابا بنیانگذار افغانستان و ملتی به نام افتخار آفرین افغان
تهیه و نشر تصویر: ولی احمد نوری از انترنت

تربت آن خسرو روشن ضمیر	از ضمیر ملتی صورت پذیر
گنبد او را حرم داند سپهر	با فروغ از طوف او سیمای مهر
مثل فاتح آن امیر صف شکن	سکه ای زد هم به اقلیم سخن
ملتی را داد ذوق جست و جو	قدسیان، تسبیح خوان بر خاک او
از دل و دست گهرریزی که داشت	سلطنت ها بُرد و بی پروا گذاشت
نکته سنج و عارف و شمشیرزن	روح پاکش با من آمد در سخن
گفت می دانم مقام تو کجاست	نغمه تو خاکیان را کیمیاست
خشت و سنگ از فیض تو دارای دل	روشن از گفتار تو سینای دل
پیش ما ای آشنای کوی دوست	یک نفس بنشین که داری بوی دوست
ای خوش آن کو از خودی آینه ساخت	وندر آن آینه عالم را شناخت
پیرگردید این زمین و این سپهر	ماه کور از کورچشمی های مهر

۱- دیوان اشعار داری و فارسی علامه اقبال لاهوری صفحات ۴۲۷ و ۴۲۸

گر می هنگامه ای می بایدهش تا نخستین رنگ و بو باز آیدش
بنده مومن اسرافیلی کند بانگ او هر کهنه را برهم زند
ای تو را حق داد جان ناشکیب تو ز سر ملک و دین داری نصیب
فاش گو با پور نادر فاش گوی
باطن خود را به ظاهر فاش گوی

پایان قسمت چهارم

ادامه دارد

